

Izazovi zaštite na radu prilika za napredak

Zalažući se i stvarajući snažna partnerstva za učinkovitu zaštitu na radu, ZIRS Učilište – ustanova za obrazovanje odraslih i znanstveno-stručni časopis „Sigurnost“, intenzivno nastavljaju ostvarivanje vizije centra izvrsnosti, kroz misiju organizacije konferencija, interaktivnih radionica i panel rasprava, radi promicanja cjeloživotnog učenja, poticanja i omogućavanja stručnog osposobljavanja i usavršavanja, stjecanja znanja, vještina i kompetencija za osobne i profesionalne potrebe stručnjaka zaštite na radu, ovlaštenika poslodavaca, povjerenika radnika za zaštitu na radu, zdravstvenih djelatnika te svih drugih sudionika uključenih u područje sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

Proteklih četvrt stoljeća potvrđujući društvenu odgovornost tradicionalna nacionalna Konferencija, a zatim i prateći pred i postkonferencijski programi postali su nezaobilazna mjesta kvalitetne i u velikom broju prihvaćene i posjećene edukacije, stjecanja, razmjene i stvaranja zajednice znanja u zauzimanju za sigurna i zdrava radna mjesta.

Dani sigurnosti, zdravlja i dobrobiti na radu uz poruku „Pronalazimo nova rješenja za izazove sigurnosti i zdravlja na radu“, nastavljaju se 28. travnja trećom radionicom Programa plus XXL ovogodišnje 25.jubilarne tradicionalne godišnje nacionalne Konferencije s međunarodnim sudjelovanjem „Sigurnost i zdravlje na radu: izazovi i prilike“.

Istovremeno ovom prilikom obilježit će se 28. travnja Svjetski dan sigurnosti i zdravlja na radu i Nacionalni dan zaštite na radu u Republici Hrvatskoj.

Što vas očekuje na predstojećoj radionici? Najaktualnije informacije o stanju u području zaštite i zdravlja na radu. Ideje i rješenja za jačanje prevencije, i osnaživanje stručnjaka zaštite na radu. Smjernice i poticaj za daljnje djelovanje. Izazovi su prilika za napredak.

U nastavku osnovne naznake o pojedinim temama radionice.

Prva tema programa radionice ukazat će na važnost „Podizanja svijesti o sigurnosti i zdravlju na poslu, i potrebu provedbe strategije Vision Zero - vizije svijeta rada bez nesreća na poslu i bolesti povezanih s poslom“.

Strategija Vision Zero ima za cilj motivirati i podržati poduzeća da razviju kulturu prevencije na radnom mjestu koja se temelji na uvjerenju da se svaka nezgoda, bolest i šteta na radu mogu spriječiti. U Hrvatskoj je ova tema zanemarena, od nacionalnih dokumenata, promotivnih aktivnosti do praktičnog djelovanja. Slična je situacija i s Mapom puta za karcinogene: europskom dobrovoljnom akcijskom shemom za borbu protiv raka povezanog s radom i programom za sprječavanje izloženosti karcinogenima na radnom mjestu.

Vision Zero ima nacionalni, europski i međunarodni kredibilitet, priznanje, podršku i široku prisutnost kao strategija zaštite na radu. To pokazuje kako se Vision Zero, koju je razvilo Međunarodno udruženje za socijalno osiguranje (ISSA) iz kampanje prenosi u strateški alat. ISSA okuplja stručnjake za prevenciju iz preko 330 institucija članica u više od 160 zemalja, uključujući ustanove za osiguranje od nezgode, institute i udruge za sigurnost i zdravlje na radu te ministarstva rada i njihove inspekcije rada.

U Strateškom okviru EU-a za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu 2021.-2027. posebno se naglašava potreba ulaganja napora na provedbi Vision Zero pristupa na nacionalnim razinama. Koncept Vision Zero je fleksibilan i može se prilagoditi specifičnim prioritetima sigurnosti, zdravlja i dobrobiti za prevenciju u bilo kojem kontekstu, za svako radno mjesto, tvrtku, ustanovu, industriju ili djelatnost. To je jedan od razloga zbog kojeg bi pitanje sigurnosti trebalo biti naglašeno u planiranju svakog ljudskog okruženja, radnog ili životnog.

Određene spoznaje pokazuju da je osiguravanje dobrog upravljanja u području sigurnosti i zdravlja na radu u jednom broju radnih okolina i dalje velik izazov. Manjak ulaganja u sigurnost i zdravlje na radu te ograničeno znanje, osviještenost i kompetencije u području sigurnosti i zdravlja na radu, predstavljaju povećani rizik. Izgradnjom snažne kulture prevencije uzroci se mogu eliminirati i spriječiti nesreće na radu, ozljede te profesionalne bolesti, ostvarujući koristi za radnike, poslodavce i širu društvenu zajednicu.

Razumijevanjem opasnosti od kancerogenih tvari na radnom mjestu i poduzimanjem proaktivnih mjera, možemo smanjiti učestalost raka na radu i stvoriti sigurnije radno okruženje

Budući da je vodstvo bitno, partneri Vision Zero i STOP strategije kancerogenima na radu, a to mogu i trebaju biti nadležna državna tijela, institucije i tvrtke iz Hrvatske, imaju važnu ulogu u prevenciji; njihova podrška i doprinos ključni su za uspjeh kampanje, nacionalne i globalne rezultate.

Sudionici radionice bit će upoznati s aktualnim pokazateljima te s dostupnim radnim materijalima za podršku u provedbi preventivnih aktivnosti u radnim okruženjima.

Drugom temom „Profesionalni razvoj stručnjaka zaštite na radu“, otvorit će se dijalog o ulozi, mjestu i značaju stručnjaka zaštite na radu kao stručnih nositelja u koordinaciji mjera prevencije, zaštite i sigurnosti.

Profesionalni razvoj je kontinuirana aktivnost koja uključuje različite procese poput edukacije, prakse, primanja i davanja povratnih informacija pri čemu se preuzima odgovornost za vlastito učenje i cjeloživotni razvoj kompetencija. U svrhu što boljeg, kvalitetnijeg i profesionalnijeg obavljanja zahtjevnog posla potrebno je cjeloživotno učenje stručnjaka zaštite na radu.

Stručnjak zaštite na radu mora imati stručnu neovisnost, mora pružati stručnu pomoć poslodavcu (njegovim ovlaštenicima) te radnicima (njihovim povjerenicima), mora donositi odluke u vezi sa strukom i za njih snositi odgovornost, mora profesionalnim, stručnim i odgovornim radom „štititi“ poslodavca kao odgovornu osobu za zaštitu na radu, mora brinuti o sigurnosti i zaštititi radnika, provoditi učinkoviti unutarnji nadzor i poduzimati potrebne mjere te mora surađivati sa svim organizacijskim jedinicama i vanjskim sudionicima.

U otvorenom dijalogu raspraviti će se ključna pitanja, inicirati i predložiti odgovarajuća rješenja kako bi se status, uvjeti rada i važnost struke podigli na odgovarajuću razinu. Za pozitivne promjene i učinkovito rješavanje brojnih izazova u području sigurnosti i zdravlja na radu, nezaobilazni čimbenici su stručnjaci zaštite na radu; stručni, kompetentni, proaktivni, inovativni, kreativni, poduzetni, ali i prihvaćeni, podržani, cijenjeni i vrednovani u radnim i drugim okruženjima gdje rade.

Polazeći od dinamičnosti promjena u svijetu rada i velikog broja različitih propisa te stalnih promjena kao i multidisciplinarnosti potrebnih znanja u poslovima koje stručnjak zaštite na radu pri svakodnevnom radu obavlja, od velike je važnosti kontinuirani razvoj znanja, kompetencija i vještina koje su mu u radu potrebne kako bi mogao učinkovito i odgovorno obavljati povjerene poslove.

Važnost, uloga i značaj stručnjaka zaštite na radu u određenim radnim okolinama još nije prihvaćena na primjeren način, a rad vrednovan. Kako to promijeniti, kako se nametnuti, izboriti za prihvaćanje i vrednovanje struke, govore pozitivni primjeri iz prakse, koje treba slijediti. Budući da se radi o interdisciplinarnom području i stečenim širokim znanjima, neprijeporno je da kvalitetni stručnjaci zaštite na radu mogu uspješno raditi različite zahtjevne i odgovorne poslove, na različitim razinama i u širokom rasponu djelatnosti, pa će ovo zanimanje biti sve više traženo na tržištu rada. U međuvremenu potrebno je proaktivno djelovati kako bi se to i ostvarilo.

Na razini svakog poslovnog subjekta potrebno je analizirati postojeće stanje uvjeta rada, statusa i nagrađivanja stručnjaka za zaštitu na radu, uzimajući u obzir razinu

složenosti, odgovornosti, uvjete rada, obujam i vrstu poslova, broj zaposlenih, vrstu djelatnosti, strukturu procijenjenih rizika na mjestima rada, broj i razmještaj radnih lokacija, razinu drugih plaća u organizaciji, ali i usporedbu s državnim i javnim sektorom, kao i druge elemente. U tom slučaju stručan i zadovoljan stručnjak za zaštitu na radu bit će produktivan i uspješan, a njegov rad pridonijet će i ukupnom uspješnom poslovanju poslodavca.

Kako izraditi plan osobnog razvoja, kako poslodavci trebaju prepoznati važnost profesionalnog razvoja stručnjaka ZNR te aktivno raditi na stvaranju uvjeta koji potiču njihov rast i napredak kako postaviti ciljeve i mjeriti učinak, samo je dio važnih pitanja na koje će se ukazati.

Svi nazočni na radionici imat će mogućnost otvoreno i ravnopravno sudjelovati u raspravi o pitanjima važnim za sigurnost i zdravlje na radu: kako unaprijediti profesionalni status struke; kako adekvatno materijalno vrednovati rad i učinak stručnjaka ZNR; zašto je potrebno komorsko organiziranje i zastupanje prava, obveza i interesa struke; koji je optimalni način i model vrednovanja stalnog stručnog usavršavanja stručnjaka ZNR te niz drugih aktualnih pitanja bez ograničenja.

Povod za treću temu radionice „Sigurnost čovjeka u vladavini umjetne inteligencije“ je ovogodišnji Svjetski dan sigurnosti i zdravlja na radu 2025. u organizaciji ILO (Međunarodne organizacije rada), koji je usmjeren na ulogu umjetne inteligencije i digitalizacije na poslu.

Rast industrije umjetne inteligencije (AI) utječe na radna okruženja na razne, ali nedovoljno zapažene načine. Nove tehnologije imaju snažan utjecaj na različite aspekte našeg profesionalnog života.

U uvjetima potencijalne opasnosti da se mogućnosti AI razvijaju brže od sposobnosti čovjeka te da AI u perspektivi može razviti vlastiti integritet neovisan o čovjeku i njemu prirođenim pravilima života u funkcionalnim demokratskim društvima, uočena je potreba temeljitog normiranja stvaranja, razvoja i djelovanja AI koje može biti jedino podložno svojem tvorcu – čovjeku na način kojim štiti i ostvaruje njegov najbolji interes.

Opće norme koje su većinom deklarativne i preventivne naravi na području uređivanja AI više nisu dostatne te ne prate jednakom dinamikom potencijal i ubrzani razvoj sustava AI, kao i njegove implikacije, kako one dobre, tako i one loše, na čovjeka i ljudska prava i slobode općenito. Kako postojeće norme ne bi ostale na razini teoretskog i iluzornog, suvremena zakonodavstva morala bi kontinuirano pratiti tehnologije i redovito popunjavati normativne pravne praznine pravovremenim izmjenama, dopunama ili sustavnim uvođenjem novih pravila koja moraju imati kvalitetu stvarne i učinkovite zaštite ljudskih prava pred novim generacijama AI.

Ključno je osigurati da sustavi upravljanja radnicima temeljeni na umjetnoj inteligenciji imaju pozitivan učinak i da se primjenjuje pristup usmjeren na čovjeka radi očuvanja sigurnosti i zdravlja radnika.

Nakon Europskog parlamenta koji je odobrio Akt o umjetnoj inteligenciji, zeleno svjetlo novom propisu dalo je i Vijeće Europske unije. Prvi je to zakon na svijetu o

regulaciji umjetne inteligencije kojem je cilj zaštititi temeljna ljudska prava, spriječiti zloupotrebu novih tehnologija i potaknuti ulaganja i inovacije.

Modetator prve dvije teme bit će Vitomir Begović, urednik znanstveno-stručnog časopisa „Sigurnost“ i voditelj obrazovanja u ZIRS Učilištu, a o trećoj temi izlaganje će održati Ivana Đuras, dipl. iur., viša ustavnosudska savjetnica u Ustavnom sudu RH.

Radionica će završiti dodjelom plaketa “Safety Education“ polaznicima programa ZIRS Učilišta i časopisa „Sigurnost“ za ispunjene uvjete i ostvarene bodove u profesionalnom usavršavanju, podizanju razine znanja, vještina i kompetencija u području sigurnosti i zdravlja na radu u proteklom razdoblju. Na ovaj način ZIRS Učilište i časopis „Sigurnost“ vrednuju širinu interesa, zalaganje i uloženi trud u kontinuiranu osobnu izobrazbu i profesionalno usavršavanje. Priznanja će uručiti Željko Sven Bukovski, ravnatelj ZIRS Učilišta.

Kako bi učinili snažniji korak prema sigurnijim i zdravijim radnim mjestima, sve teme ove kao i prethodnih i budućih radionica bit će i određena priprema i uvod u predkonferencijski dan i panel raspravu, kao i središnji događaj 25. jubilarnu najznačajniju nacionalnu konferenciju o zaštiti na radu.

Prijavite se i sudjelujte na radionicama, panelu i konferenciji

Da bi znali što je bilo, pridružite se prepoznatljivom i potvrđenom nacionalnom događaju koji vas potiče i motivira za daljnji rad na poboljšanju i unapređenju sigurnosti i zdravlja na radu.

Cjelokupni program koji obuhvaća šest radionica, panel raspravu i središnji događaj konferenciju jedinstvena je cjelogodišnja prilika za razmjenu znanja, mišljenja i iskustva, interdisciplinarno povezivanje, dijalog i prezentaciju ideja i rješenja kojima je moguće pridonijeti oblikovanju inovativnog, sigurnog te zdravog radnog okruženja.

Sudjelovanje u programima cjeloživotnog učenja – konferenciji, radionicama i drugim programima omogućava svakom sudioniku registraciju odgovarajućeg broja bodova i stjecanje posebne plakete SAFETY EDUCATION (Sigurnosno obrazovanje) za 2025. godinu, kao vjerodostojnog priznanja ulaganja u osobni razvoj i kompetencije. Više znanja i vještina znači bolje snalaženje u izazovima. Veća količina znanja i vještina pruža više kreativnih rješenja i prostor za daljnji osobni razvoj, stručni i radni napredak.

Rana prijava donosi niz pogodnosti; jednu ulaznicu za sve programe, sudjelovanje u izvlačenju vrijednih dobitaka te niz drugih iznenađenja. Otvorene su nominacije za kandidate, a na konferenciji će se dodijeliti priznanja i nagrade istaknutim pojedincima i organizacijama za zapažena postignuća u području sigurnosti i zdravlja na radu. Donacijom ćemo ove godine podržati najranjivije skupine društva u projektu HRT „Uz nas niste sami“.

Ako ste propustili pojedine sadržaje Programa plus XXL, ne brinite. Svi sadržaji bit će dostupni u Zborniku 25. konferencije, koji će svaki sudionik s ulaznicom preuzeti uz prigodne poklone prilikom dolaska i registracije 4. prosinca 2025.

Obrasci prijava za sudjelovanje na Konferenciji, radionicama i forumu, dostupni su putem poveznice <https://skup-znr.zirs.hr/prijava/> Vaš siguran odabir!

Prestižno je biti sudionikom bogatog programa, koji čini dodatnu, mjerljivu i pozitivnu razliku u edukaciji o zaštiti na radu i zaštiti zdravlja na radu.

Pridružite se zajednici znanja koja promiče sigurno i zdravo radno okruženje i očuvanje radne sposobnosti kao temeljno radno i ljudsko pravo. Znanje uvijek vrijedi i pruža više. Zaštita na radu i znanje čine snažnu moć prevencije!